

یک انتخابات تقلبی دیگر در سوریه: پیامدها برای حل و فصل جنگ

به قلم ولادیمیر پران (/fa/experts/wladymyr-pran/), هانا رابرتز (/fa/experts/hana-rabrtz/), وائل سواح (/fa/experts/wayl-swah/), زهره البرازی (/a/experts/zhrh-/), امیل حوکایم (/fa/experts/ama-bylyz/), امیل حوکایم (/fa/experts/amayl-hwkayym/), (albrazy

۱۳ ژوئن ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/not-just-another-rigged-syrian-election-implications-settling-war

العربية (/ar/policy-analysis/ma-yhsl-fy-swrya-lys-mjrd-antkhabat-mzyft-akhry-tdayat-hsm-alhrb/)

تحلیل کوتاه

در این نشست گروهی از کارشناسان درباره پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۱ سوریه از جمله تاثیر بالقوه آن بر اپوزیسیون داخلی سوریه عادی‌سازی روابط با اسرائیل در منطقه چشم‌انداز آینده صلح و سیاست غرب بحث می‌کنند

در ۲۱ می انستیتو واشنگتن شش‌می مجازی از مجموعه نشست‌های مباحث سیاست‌گذاری با حضور ولادیمیر پران هانا رابرتز وائل سواح زهره البرازی امیل حوکایم و اما بیلز برگزار کرد پران مشاور ارشد در بخش خاورمیانه در بنیاد بین المللی سیستم‌های انتخاباتی است رابرتز کارشناس انتخابات در همین بنیاد است سواح پژوهشگر سیاسی ارشد در سازمان مردم‌نهاد «ایتنای سوریه» است البرازی مدیر مشترک برنامه «توسعه حقوقی سوریه» است حوکایم هموند ارشد موسسه بین المللی مطالعات استراتژیک در زمینه امنیت خاورمیانه است و بیلز مشاور ارشد امور سوریه در انستیتو اروپایی صلح است گزارش زیر خلاصه‌ای از گفته‌های حاضران در این نشست است

ولادیمیر پران

با درنظر گرفتن فضای کنونی سوریه بسیاری از ناظران می‌دانند که انتخابات جاری در این کشور معتبر نیست با این حال حتی اگر فضا آرام می‌بود باز هم این انتخابات معتبر نمی‌بود و دلایل آن شاید برای برخی ناظران کمتر مشهود باشد چه چیزهایی باید اصلاح شود و چگونه برای پاسخ به این سوال عوامل متعددی باید بررسی شود: قانون اساسی قوانین انتخابات چارچوب نظارتی تعیین عوامل اجرایی انتخابات قواعد نامزدی/مبارزه انتخاباتی و البته چگونگی اجرای همه این موارد در عمل.

یکی از جنبه‌های پیچیده این انتخابات این است که جنبه‌های کلیدی روند انتخابات ریاست جمهوری سوریه بر اساس قانون اساسی این کشور تعیین می‌شود و این اصلاح همه‌جانبه روند انتخابات را بدون اصلاح قانون اساسی غیرممکن می‌سازد در عین حال مجموعه‌ای از قوانین اضافی هم خارج از چارچوب قانون اساسی تصویب شده تا احتمال برگزاری انتخابات عادلانه و آزاد را از بین ببرد از فرمان‌های ریاست جمهوری گرفته تا قوانین مجلس و احکام قضایی.

همه این مشکلات با جنگ جاری ترکیب شده که ظاهراً انتخابات کنونی وجود آن را نادیده گرفته است^۱ با اینکه در یکی از قوانین سال ۲۰۰۶ سعی شده که حقوق انتخاباتی آوارگان داخلی درنظر گرفته شود اما هیچ چارچوبی برای اخذ رای از همه آوارگان سوری که بیش از ۵ میلیون نفر هستند و دیگر سوری‌های مقیم خارج از کشور وجود ندارد.

مشکلات و نارسایی‌ها بسیار است^۲ بشار اسد اکنون برای چهارمین دوره نامزد ریاست جمهوری شده در حالی‌که نظام حقوقی نامزدی روسای جمهور را به دو دوره محدود می‌کند^۳ اما او با سوءاستفاده از یک خلأ قانون اساسی که ساخته خود اوست این مانع را دور می‌زند^۴ انتخابات را هیئتی اجرایی که او تعیین کرده اداره می‌کند^۵ مرجع اصلی داوری درباره اختلافات دادگاه عالی قانون اساسی است که اعضای آن را هم بشار اسد تعیین کرده است^۶ حتی مسئولان انتخابات محلی نیز از سوی فرماندارانی منصوب می‌شوند که اسد آنها را دستچین کرده است^۷ علاوه بر این تحریف ساختاری خودسرانه دولت هیچ کاری در زمینه آموزش مسئولان انتخاباتی یا روند ثبت نام رای‌دهندگان انجام نداده است^۸ بنابراین مشخص نیست که کدام یک از سوری‌ها می‌توانند رای بدهند.

محدودیت‌های دیگر نیز کار را برای نامزدهای ریاست جمهوری بسیار دشوار کرده است^۹ برای واجد شرایط بودن در انتخابات ریاست جمهوری نامزدها باید سوءپیشینه نداشته باشند از طرف سی و پنج عضو مجلس سوریه حمایت شوند و حداقل ده سال مقیم سوریه باشند -این شرطی است که همه خارج‌نشین‌های سوری را رد صلاحیت می‌کند^{۱۰} در نتیجه از پنجاه‌ویک نامزد که امسال برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری داوطلب شدند تنها صلاحیت سه نفر از آنها تایید شد بی‌آن‌که هیچ توضیح روشنی درباره علت رد صلاحیت چهل‌وهشت نفر دیگر ارائه شود.

هانا رابرتز

رای‌گیری از مهاجران سوری که از ۲۰ می آغاز شد چه از نظر طراحی و چه اجرا معتبر نیست^{۱۱} از نظر طراحی این رای‌گیری خارج از کشور محدود به سفارتخانه‌های تحت اداره دولت سوریه است که مشکلات تدارکاتی و حفاظتی به وجود می‌آورد^{۱۲} به عنوان مثال برای میلیون‌ها سوری ساکن لبنان و ترکیه عملاً امکان پذیر نیست که به پایتخت این کشورها سفر کنند و در یک ساختمان واحد رای دهند^{۱۳} بسیاری از کشورها اساساً سفارت سوریه ندارند^{۱۴} از این رو مهاجران سوری ساکن این کشورها راهی برای رای دادن ندارند^{۱۵} علاوه براین رای دهندگان واجد شرایط باید گذرنامه معتبر با مهر خروج دولت سوریه داشته باشند که فقط تعداد کمی از پناهندگان سوری چنان گذرنامه‌ای در اختیار دارند^{۱۶} گذشته از این از شواهد و قرائن پیداست که این رای‌گیری فاقد امنیت و محرمانه بودن داده‌ها است و هیچ برنامه‌ای برای نظارت مستقل و یا پوشش رسانه‌ای مستقل از این رای‌گیری و نیز هیچ راهی برای طرح شکایت‌ها در نظر گرفته نشده است.

بنابراین روند اجرایی با مشکلات بسیاری همراه بوده است^{۱۷} تعداد کمی از سفارتخانه‌ها مهلت ثبت نام یا تاریخ رای‌گیری‌شان را تبلیغ کردند^{۱۸} در لبنان افراد زیادی مجبور به ثبت‌نام و رای دادن شده‌اند^{۱۹} در ترکیه به برخی از پناهندگان سوری گفته‌اند که در ازای رای دادن بخشیده خواهند شد^{۲۰} در جاهای مختلف دیده شده که افراد بدون کارت شناسایی یا بدون استفاده از جوهر انگشت (برای جلوگیری از تکرار رای‌دهی) رای داده‌اند یا نحوه حفاظت از رای‌ها ناامن بوده است^{۲۱} خلاصه این‌که این انتخابات انتخاباتی قلابی است و هر کس که دقیق به آن نگاه کند می‌فهمد که متناسب با هدف یک انتخابات واقعی نیست^{۲۲}

وائل سواج

از آنجا که اکثریت مردم سوریه هیچ گزینه واقعی برای رای دادن ندارند مخالفان رژیم سوریه در داخل و خارج از کشور علیه این انتخابات به شکلی بی‌نظیر متحد شده‌اند^{۲۳} منتقدان از آن به عنوان نمایش تقلب آشکار و پاداشی برای یک آدمکش نام برده اند و برخی نیز آن را نقض قطعنامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل می‌دانند^{۲۴} اهالی مناطق تحت کنترل مخالفان رژیم سوریه در استان ادلب و شمال شرق این کشور در رای‌گیری شرکت نخواهند کرد^{۲۵} ضمناً سوری‌هایی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند حتی اگر نخواهند رای بدهند باز با فشار شدیدی برای رای دادن مواجه هستند و بسیاری از آنها می‌ترسند که انتخابات را تحریم کنند.

تفاوت قابل توجه دیگر این انتخابات (با انتخابات‌های قبلی) تلاش‌های رژیم اسد برای رنگ و بوی غربی دادن به مبارزات انتخاباتی جاری با استفاده از بیلبردهای تبلیغاتی بیشتر شعارهای رنگارنگ مصاحبه‌های تلویزیونی و تمهیداتی مشابه است^{۲۶} در گذشته مخاطبان مورد نظر در انواع فعالیت‌های انتخاباتی مردم سوریه بودند رژیم سعی داشت آنها را متقاعد کند که آنها هستند که به نوعی اسد را «انتخاب» می‌کنند^{۲۷} اما امسال هدف این رژیم متقاعد کردن جهان خارج و کسب مشروعیت در صحنه بین المللی است.

اسد ممکن است بتواند با «پیروزی» در انتخابات و تأیید نتایج آن از سوی کشورهای مثل روسیه ایران و چین مدعی مشروعیت شود^{۲۸} اما این نتیجه روند انتقال قدرت در سوریه را که به رهبری سازمان ملل انجام می‌شود تضعیف می‌کند و موجب تقویت مسیرهای جایگزین مانند «روند صلح آستانه» می‌شود و به رژیم و متحدانش کمک می‌کند تا بیشتر به سمت مجامعی حرکت کنند که در آن مسکو حرف بیشتری برای گفتن دارد^{۲۹}

زهره البرازی

انتخابات جاری به وضوح یک انتخابات فرمایشی است اما برای سوری‌هایی که خواهان آینده‌ای درست و دموکراتیک هستند چه کارهایی باید انجام شود تا برای انتخاباتی معتبر در دور بعدی یعنی سال ۲۰۲۸ آماده شوند یکی از این کارها نظارت سازمان ملل در امر انتخابات است^{۳۰} ایجاد یک روند مناسب برای افراد غیرمقیم نیز بسیار حیاتی است^{۳۱} کشورهای همسایه کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل و سازمان‌های مردم‌نهاد و غیردولتی باید در آماده کردن شرایط برای مشارکت رای دهندگان سوری در خارج از کشور سهیم باشند^{۳۲} وجود افراد فاقد مدارک شناسایی نیز یک مشکل بزرگ است صدها هزار سوری فاقد مدارک دولتی لازم برای ثبت نام اند اما همچنان نیازمند راهی برای شرکت در انتخابات هستند^{۳۳} کمیته قانون اساسی سوریه نقشی کلیدی در جلب مشارکت مردم و یافتن راه‌های قانونی برای رسیدگی به این مسائل دارد.

کوتاه این‌که وقتی فرصتی واقعی‌بنانه برای برگزاری یک انتخابات آزاد و عادلانه فراهم شود جامعه بین‌المللی باید آمادگی لازم را برای حل همه این مشکلات داشته باشد^{۳۴} در عین حال مسئولان نباید با خوشباوری انتظار داشته باشند این فرصت راحت به دست آید^{۳۵} جنگ سوریه ده سال است که ادامه دارد و مردم می‌پرسند «خب حالا چه» -افراد معدودی هستند که فکر کنند که تغییر سریع ممکن است اما همه احزاب باید به صورت عملی و ملموس برنامه‌ریزی برای آینده را آغاز کنند.

امیل حوکایم

این انتخابات فرصتی مناسب برای کشورهایی است که از قبل متقاعد شده‌اند که باید با اسد در تعامل باشند^{۳۶} از دید آنها روند انتخابات ممکن است مضحک باشد اما دست کم فایده دارد در مقابل روند ژنو قانونی‌تر است اما هیچ سودی برای آنها نداشته است.

از این رو در بسیاری از پایتخت‌های عربی روند عادی‌سازی روابط با اسد مسئله‌ای است که دیر یا زود اتفاق می‌افتد^{۳۷} این عادی‌سازی امری اقتصادی نیست بلکه به گسترش نفوذ اعراب در سوریه مربوط است که کشورهای غیرعربی به بازیگران اصلی آن تبدیل شده‌اند.

ایالات متحده آمریکا در دوران ریاست جمهوری ترامپ با ترکیبی از تحریم‌ها و دیپلماسی توانست از عادی‌سازی روابط اعراب با رژیم سوریه جلوگیری کند اما از طرف دیگر واشنگتن مکرراً نشان داده که مایل است از سوریه خارج شود؛ اگرچه بازنگری سیاست‌ها در دولت بایدن همچنان ادامه دارد بسیاری معتقدند که رئیس جمهور آمریکا سوریه را موضوعی حاشیه‌ای و انحرافی می‌داند که سایر بازیگران باید مسائل آن را حل کنند تیم او می‌خواهد فشارها را بر داعش حفظ کند اما در عین حال آنها نمی‌خواهند که معماران اصلی حل و فصل منازعه سوریه باشند؛ علاوه براین تمرکز آنتونی بلینکن وزیر امور خارجه آمریکا بر مسائل بشردوستانه این تصور را به وجود آورده که دولت آمریکا حاضر خواهد بود که در برابر تامین اهداف حقوق بشری بخصوص توسعه دسترسی به دوسوی مرز از سرمایه سیاسی خود هزینه کند؛

به علاوه عادی‌سازی روابط اعراب با رژیم سوریه با سیاست سازش‌ناپذیر اسد مواجه شده است؛ اتحادیه عرب انتظار دارد قبل از برقراری مجدد عضویت سوریه در این اتحادیه حداقل یک حرکت مصالحه‌جویانه از اسد ببیند اما اسد مطلقاً سر خم نمی‌کند؛ به نظر می‌رسد که وضعیت عادی‌سازی در شرایط فعلی امری تدریجی است و دولت‌های عربی بیشتر با تمرکز بر بازسازی کمک‌های بشردوستانه و مشارکت در پروژه‌های کمتر جنجالی برای توسعه حضور خود در سوریه تلاش می‌کنند.

اما بیلز

حداقل از سال ۲۰۱۹ کاملاً مشخص بود که این انتخابات مطابق با قطعنامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل برگزار نمی‌شود؛ از این نظر هیچ حرف تازه‌ای مطرح نیست؛ تنها خبر تازه این است که این بار دمشق حتی به خود زحمت نداده که تظاهر به برگزاری یک انتخابات آزاد و عادلانه کند؛ بنابراین هر دولت خارجی که به دنبال عادی‌سازی روابط با اسد است الان به دلیل انتخابات آن را دنبال نمی‌کند.

از منظر سیاستگذاری حضور سوری‌ها در لبنان به یکی از بزرگ‌ترین نگرانی‌ها تبدیل شده است؛ اوضاع آوارگان سوری در آنجا می‌تواند به سرعت وخیم‌تر شود و کسانی که می‌خواهند در انتخابات -داوطلبانه یا به اجبار- شرکت کنند اذیت و آزار می‌بینند.

در سطحی وسیع‌تر مجموعه‌ای از نگرانی‌های واقعی باعث تقویت ایده عادی‌سازی روابط منطقه‌ای با رژیم اسد شده ازجمله مهار ایران کاهش تدریجی تعهدات در زمینه میزبانی از پناهندگان و اجتناب از گسترش بی‌ثباتی ناشی از بحران سوریه به بیرون از مرزهای آن؛ با رویکرد کنونی جامعه جهانی که نتایج آن شامل یک خلأ طولانی دیپلماتیک و بی‌تفاوتی و بن‌بست استراتژیک است این نگرانی‌ها برطرف نخواهند شد.

در مورد دور بعدی انتخابات ریاست جمهوری قانون اساسی سوریه رای گیری دیگری را در سال ۲۰۲۸ تصریح کرده است اما هیچ دلیلی وجود ندارد که آن تاریخ را قطعی بدانیم؛ طراحی چارچوبی برای برگزاری یک انتخابات معتبر مطابق با قطعنامه ۲۲۵۴ در کمتر از هفت سال نیز عملی است؛ هرچند مقامات بین المللی نباید چالش‌های ذاتی رسیدن به این هدف را دست کم بگیرند اما همزمان به بازه‌های زمانی طولانی و نالازم هم نباید تن دهند؛

این گزارش به قلم کالوین وایلدز تهیه شده است؛ مجموعه نشست‌های مباحث سیاست‌گذاری با حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورانس و رابرت کافمن برگزار می‌شود؛

درباره نویسندگان:

ولادیمیر پران

ولادیمیر پران مشاور ارشد در بخش خاورمیانه در بنیاد بین المللی نظام‌های انتخاباتی است؛

هانا رابرتز

هانا رابرتز کارشناس انتخاباتی در بنیاد بین المللی نظامی‌های انتخاباتی است؛

وائل سواج

وائل سواج پژوهشگر سیاسی ارشد در سازمان مردم نهاد «ایتانای سوریه» است؛

زهره البرازی

زهره البرازی کارشناس حقوق بین الملل و مدیر مشترک برنامه توسعه حقوقی سوریه است؛

امیل حوکایم

امیل حوکایم هموند ارشد موسسه بین المللی مطالعات استراتژیک در زمینه امنیت خاورمیانه است؛

اما بیلز

اما بیلز مشاور ارشد انستیتو اروپایی صلح است؛

درباره نویسند

ولادیمیر پران (/fa/experts/wladymyr-pran/)

ولادیمیر پران مشاور ارشد در بخش خاورمیانه در بنیاد بین المللی نظام‌های انتخاباتی است؛

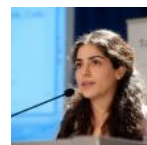
هانا رابرتز ([fa/experts/hana-rabrtz/](#))

هانا رابرتز کارشناس انتخاباتی در بنیاد بین المللی نظامی‌های انتخاباتی است

وائل سواح ([fa/experts/wayl-swah/](#))

وائل سواح پژوهشگر سیاسی ارشد در سازمان مردم نهاد «ایتانای سوریه» است

زهرة البرازی ([fa/experts/zhrh-albrazy/](#))

زهرة البرازی کارشناس حقوق بین الملل و مدیر مشترک برنامه توسعه حقوقی سوریه است

امیل حوکایم ([fa/experts/amy1-hwkayym/](#))

امیل حوکایم هموند ارشد موسسه بین المللی مطالعات استراتژیک در زمینه امنیت خاورمیانه است

اما بیلز ([fa/experts/ama-by1z/](#))

اما بیلز مشاور ارشد انستیتو اروپایی صلح است

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

♦
Farzin Nadimi

([/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology](#))

BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

مَورِیهٔ ۲۰۲۲ ۱۱

♦
Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

مَورِیهٔ ۲۰۲۲ ۹

♦
Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

- (/policy-analysis/dmkrasy-w-aslah/) دمکراسی و اصلاح
- (/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

REGIONS & COUNTRIES

- (/policy-analysis/swryh/) سوریه